

Paper

Verbruik duurzaam gecertificeerde cacao door cacao- verwerkende bedrijven in Nederland

Publieksrapport

Fleur Gommans

April 2018

Inhoud

Achtergrond	3
Resultaten	3
Opzet van het onderzoek	7

Achtergrond

In 2015 zou de helft van alle cacao die in Nederland geconsumeerd wordt, duurzaam gecertificeerd moeten zijn. Dit is een van de intenties die de cacaosector in 2010 in een verklaring¹⁾ heeft opgenomen. Daarnaast zou vanaf het jaar 2025 de volledige cacao-consumptie duurzaam gecertificeerd moeten zijn.

Om meer inzicht te krijgen in de keuze van Nederlandse bedrijven voor duurzame cacao, heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in opdracht van het toenmalige ministerie van Economische Zaken over 2016 een enquête gehouden onder bedrijven in Nederland die cacao(producten) verwerken.

In deze publieksversie van het rapport *Verbruik duurzaam gecertificeerde cacao door cacao-verwerkende bedrijven in Nederland*²⁾ worden de belangrijkste bevindingen uit deze enquête samengevat.

Kenmerken van de cacao-industrie in Nederland

Nederland is een belangrijke importeur van cacaobonen: 21 procent van de cacaobonen op de wereldmarkt wordt door Nederland geïmporteerd³⁾. Enkele grote bedrijven verwerken deze geïmporteerde cacaobonen tot verschillende halfproducten, zoals cacao massa, -boter en -poeder. Vervolgens worden deze halfproducten geëxporteerd of in Nederland verwerkt tot eindproducten door chocoladeproducenten, bakkerijen of andere voedingsmiddelenproducenten.

De eindproducten, zoals chocolade, koekjes en desserts, komen via verschillende wegen bij de consument terecht: via bakkers en chocolaterieën of via supermarkten en andere verkooppunten (overige retail). Daarnaast is ook een deel van deze eindproducten bestemd voor de export.

Resultaten

Deelnemers aan de enquête

Van de 464 bedrijven die een enquête ontvingen, hebben 289 bedrijven de enquête ingevuld (62 procent). Bij 184 van de 289 bedrijven werden cacao(producten) verwerkt. Bedrijven waarin meer dan 20 personen werkten, vulden relatief vaker de enquête in dan bedrijven met een kleiner aantal werkzame personen.

¹⁾ <http://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2010/03/04/intentieverklaring-in-2025-alleen-nog-duurzame-cacaoconsumptie>.

²⁾ Rapport Verbruik duurzaam gecertificeerde cacao door cacaoverwerkende bedrijven in Nederland.

³⁾ <http://www.fao.org/faostat/en/#data/TP>.

Niet alle bedrijven uit de Nederlandse cacao-industrie hebben deelgenomen aan het onderzoek. Wel was het mogelijk om in te schatten hoe groot het deel van de cacao-industrie was, dat door middel van de deelnemende bedrijven in kaart kon worden gebracht. Uit de schattingen kwam naar voren dat de deelnemende bedrijven:

- 85 tot 95 procent van de totale hoeveelheid cacaobonen verwerken;
- 45 tot 55 procent van de totale hoeveelheid cacaomassa, -boter en -poeder verwerken;
- ongeveer 60 procent van alle cacao in eindproducten die via supermarkten worden verkocht, afzetten.

De deelnemende bedrijven zorgen hiermee voor een goed totaalbeeld van de inkoop en het verbruik van (duurzame) cacao.

30 procent van de in 2016 ingekochte cacao is erkend duurzaam gecertificeerd

In 2016 is in Nederland in totaal ruim 700 miljoen kilogram (kg) cacao ingekocht. Dit gebeurde door een relatief klein aantal bedrijven. Bijna 600 miljoen kg bestond uit cacaobonen. De overige hoeveelheid cacao, ruim 100 miljoen kg, is ingekocht in de vorm van cacao-producten die voor minder dan 100 procent uit cacao bestaan. Ruim 8 op de 10 bedrijven gaven aan dat zij in 2016 cacao met een duurzaamheidskenmerk inkochten. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen door het ministerie erkende en niet-erkende keurmerken: bijna 6 op de 10 bedrijven gaven aan dat zij cacao met een erkend duurzaamheidskenmerk inkochten. Het keurmerk UTZ werd hierbij het meest ingekocht.

Duurzame cacao

Het begrip 'duurzame cacao' omvat alle cacao met een duurzaamheidskenmerk. Binnen de duurzaamheidskenmerken wordt onderscheid gemaakt tussen door het ministerie erkende en niet-erkende keurmerken.

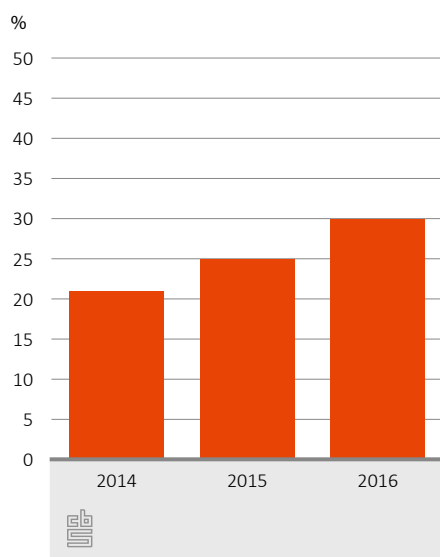
De volgende keurmerken worden tot de erkende duurzaamheidskenmerken gerekend: UTZ, Rainforest Alliance, Fairtrade/Max Havelaar, Organic/biologisch. Voorbeelden van niet-erkende keurmerken zijn "Quality cocoa for a better life" en "Cocoa Life".

In de periode 2014–2016 is het aandeel erkend duurzaam gecertificeerde cacao in de totale inkoop van cacao gestegen van 21 procent in 2014 naar 30 procent in 2016.

Het aandeel ingekochte erkend duurzaam gecertificeerde cacao, verschilt sterk over de bedrijfstakken heen. Zo ligt dit aandeel in 2016 onder chocoladeproducenten op bijna 50 procent, terwijl het onder bedrijven die cacao(bonen) verwerken op iets minder dan 30 procent ligt. Daarnaast zijn het vooral de grotere bedrijven die erkend duurzaam gecertificeerde cacao inkopen.

1. Aandeel inkoop erkend duurzaam gecertificeerde cacao in de totale cacao inkoop¹⁾

¹⁾ Dit betreft de responderende bedrijven.

Bron CBS.

Bijna alle cacao wordt na inkoop verwerkt tot halfproduct

In 2016 werd na inkoop meer dan 90 procent van het cacaovolume verwerkt tot halfproduct (bijvoorbeeld cacaoboter). Een kleine hoeveelheid (ongeveer 60 miljoen kg cacao) werd in 2016 verwerkt tot eindproducten, vooral voedingsmiddelen (food).

Hierbij valt op dat een klein aantal bedrijven een relatief grote hoeveelheid cacao verwerkt tot halfproducten. Als het gaat om de verwerking tot eindproducten food is de situatie omgekeerd zichtbaar: hier verwerkt een groot aantal bedrijven (157 van de 181), vaak bakkerijen, een kleinere hoeveelheid cacao tot food-producten.

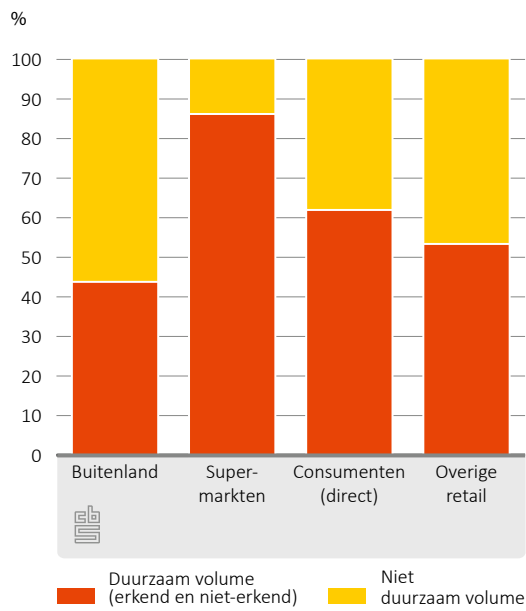
Duurzame cacao in verhouding vaak te vinden in de supermarkt

Voor de food-producten is onderzocht via welke kanalen die bij de consument terechtkomen. Van alle cacao die in 2016 tot een food-product werd verwerkt, is 70 procent geëxporteerd, en een kwart kwam in de supermarkt terecht. De resterende cacao werd via bakkerijen en chocolaterieën aan de consument afgezet, of kwam via overige retailkanalen bij de consument terecht.

Wanneer alleen erkend duurzaam gecertificeerde cacao wordt bekeken, ziet de verdeling van de afzetkanalen er anders uit: in dat geval komt bijna 40 procent van de cacao in de supermarkt terecht. Export komt dan juist minder vaak voor: 56 procent van de erkend duurzame cacao wordt geëxporteerd.

Van de cacao in de eindproducten food die in de supermarkt te vinden is, was 86 procent duurzaam (erkend en niet-erkend), terwijl dit aandeel in de overige afzetkanalen een stuk lager lag, zie figuur 2.

2. Aandeel duurzame cacao in eindproducten food¹⁾ per afzetmarkt, 2016

¹⁾ Dit betreft de responderende bedrijven.

Bron CBS.

De in Nederland vervaardigde cacao producten die in het binnenland zijn afgezet, waren voor meer dan de helft duurzaam (erkend en niet-erkend).

Ruim een kwart van de cacaoverwerkende bedrijven koopt *volledig erkend duurzaam* in

Zevenentwintig procent van de bedrijven die cacao verwerkten tot eindproduct food, gaf aan dat in 2016 hun volledige inkoop erkend duurzaam gecertificeerd is.

3. Aandeel bedrijven die cacao inkopen voor verwerking in eindproducten food¹⁾

¹⁾ Dit betreft de responderende bedrijven.

Bron CBS.

Dit percentage ligt slechts iets hoger dan in de jaren 2014 en 2015. Daarnaast geeft 28 procent van de bedrijven aan dat zij *deels erkende* en *deels niet-erkende* duurzame cacao inkocht. In totaal neemt het aandeel bedrijven dat duurzame cacao inkoopt toe in de periode 2014–2016.

Wanneer ook de niet-erkende keurmerken worden meegeteld als duurzame cacao, komt het percentage bedrijven dat aangeeft *volledig* duurzaam in te kopen uit op 41 procent in plaats van 27 procent.

Zichtbaarheid duurzame gecertificeerde eindproducten

Bedrijven die duurzame cacao verwerken, kunnen dit door middel van een label op het etiket zichtbaar maken. Uit het onderzoek bleek dat:

- 61 procent van de bedrijven die duurzame cacao verwerken tot eindproducten food, dit laten zien door een logo van het keurmerk op het etiket van het product te vermelden;
- ongeveer driekwart van de eindproducten die duurzame cacao bevat, voorzien is van een (of meerdere) keurmerken;
- ‘Biologisch’ door bedrijven het vaakst genoemd wordt als keurmerk dat zichtbaar is voor de consument.

Opzet van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in de afzet van duurzaam gecertificeerde cacao in Nederland. De gegevens zijn verzameld door middel van een enquête die is gehouden onder bedrijven die mogelijk cacao(producten) verwerken.

Deze bedrijven zijn op basis van hun standaard bedrijfsindeling (sbi) code geselecteerd. Naast selectie op sbi-codes, waren er nog enkele andere selectiecriteria om de onderzoekspopulatie nader af te bakenen. De bedrijven die aan de selectiecriteria voldeden, hebben tussen december 2016 en april 2017 de enquête ontvangen, en werden verzocht om deze via het internet in te vullen. De enquête bevatte vragen over de inkoop van cacao voor verwerking in de jaren 2014, 2015 en 2016 en vragen over de verwerking en verkoop van cacao. Zie het uitgebreide rapport⁴⁾ voor een overzicht van alle selectiecriteria en de gestelde vragen in de enquête.

Omdat niet alle bedrijven uit de cacaosector hebben deelgenomen aan het onderzoek, is het niet mogelijk om absolute uitspraken te doen over de hele Nederlandse cacao-industrie. De resultaten hebben dus alleen betrekking op de deelnemende bedrijven. Daarnaast is het percentage duurzame cacaoconsumptie zoals opgenomen in de intentieverklaring niet goed meetbaar, omdat consumenten ook buitenlandse cacao-producten kopen. De cacao in deze eindproducten valt buiten het onderzoek. Door leveringen tussen bedrijven kan dezelfde cacao door meerdere bedrijven in de productieketen verwerkt zijn. Als gevolg hiervan is het mogelijk dat dezelfde cacao vaker dan één keer is meegeteld in de cijfers.

⁴⁾ Rapport Verbruik duurzaam gecertificeerde cacao door cacaoverwerkende bedrijven in Nederland.

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2017–2018	2017 tot en met 2018
2017/2018	Het gemiddelde over de jaren 2017 tot en met 2018
2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2017 en eindigend in 2018
2015/'16–2017/'18	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2015/'16 tot en met 2017/'18

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
CCN Creatie en visualisatie, Den Haag

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 7070
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2018.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.